

О.В. Радченко, магістрант, гр. ОАМ-21, ФОФ
Науковий керівник – д.е.н., професор Л.В. Чижевська
Житомирський державний технологічний університет

ІСТОРІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ У ДІЮ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ

На сьогодні у всьому світі широко розповсюджена тенденція до приближення національних положень бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів фінансової звітності.

А все почалось з 1973 р., коли бухгалтерські і аудиторські організації таких країн як США, Канада, Німеччина, Великобританія, Франція, Австралія створили міжнародну, професійну, недержавну організацію – Комітет з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО).

Сьогодні МСФЗ обов'язкові для всіх суб'єктів господарської діяльності – в 91 країні світу, для частини суб'єктів – в 6 країнах, дозволені до застосування поряд із національними стандартами – у 25 країнах. При цьому, в більшості країнах звітність відповідно до МСФЗ зобов'язані готувати публічні компанії, цінні папери яких обертаються на відкритих торгах.

Щодо безпосередньо міжнародних стандартів фінансової звітності для малого та середнього підприємств (МСФЗ для МСП), то відповідальним за впровадження даного проекту – Пол Пектер, один із членів IASB. Основною з тез Пола про створення МСФЗ для МСП, є: «Фінансова звітність, зрозумілість якої не знає національних кордонів, потрібна навіть нелістинговим МСП: банки видають кредити, незважаючи на національні кордони та функціонують як транснаціональні компанії; можливості використання постачальників з інших країн; можливості отримання кредитного рейтингу від спеціалізованого агентства; можливості залучення закордонних клієнтів».

Але й IASB ніколи не стверджувала, що її стандарти (МСФЗ) спрямовані лише на великі лістингові компанії. Але на практиці саме лістингові компанії становлять переважну більшість тих, хто здійснив перехід. Небагато країн зажадали застосування МСФЗ від МСП.

Враховуючи необхідність узгодження регулювання обліку і складання фінансової звітності суб'єктів господарювання малого і середнього бізнесу, протягом тривалого часу ведеться значна робота щодо гармонізації бухгалтерського обліку в Європі та адаптації національного законодавства до єдиних норм, яку умовно можна поділити на декілька етапів.

Першим кроком на шляху до інтернаціоналізації та гармонізації діяльності країн ЄС було запровадження принципу досягнення рівних економічних умов у рамках Європейського співтовариства. Одним із завдань ЄС була гармонізація систем бухгалтерського обліку країн-членів ЄС шляхом узгодження методологій обліку різних країн. Для вирішення цього завдання опубліковано ряд директив, що встановлювали основні положення ведення обліку і складання фінансової звітності.

Другий етап впровадження вимог Четвертої і Сьомої директив у національне законодавство розпочався зі вступу 1 травня 2004 р. до ЄС 10 нових членів (Естонія, Кіпр, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Угорщина та Чеська Республіка), що стало найбільшим розширенням Союзу за всю його історію.

В період розробки МСФЗ вважалося, що вони можуть використовуватися для всіх компаній, однак через деякий час було визнано, що потреби користувачів фінансової звітності та управлінські рішення значно відрізняються в компаніях різних розмірів. Таким чином, було прийнято рішення щодо розробки окремих міжнародних стандартів фінансової звітності для малих і середніх підприємств (МСФЗ для МСП).

Свій початок МСФЗ для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП) беруть у липні 2000 р. з 17 сесії Міжурядової робочої групи експертів з міжнародних стандартів обліку і звітності, яка виявила ряд перешкод, з якими зіштовхнулися малі та середні підприємства, застосовуючи стандарти бухгалтерського обліку, прийняті різноманітними органами як на національному, так і на міжнародному рівні. Було прийнято рішення втілити в життя проект з розробки різних підходів, з допомогою яких можна було б задовольнити потреби МСП стосовно бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Сама робота над стандартом розпочалася в 2003 р. з опитування поглядів органів, які встановлюють правила бухгалтерського обліку різних країн. Результати опитування були опубліковані у 2004 р. Дані коментарі Рада обговорювала наприкінці 2004 р., а в січні 2005 р. IASB прийняв попередні рішення.

1 квітня 2005 р. стисла анкета була розіслана усім респондентам, які беруть участь в обговоренні проектів, SAC, членам Робочої групи, а також розміщена на веб-сайті для збору громадської думки. Визначити питання визнання та оцінки для обговорення в рамках круглих столів. У відповідь отримано 101 коментар. За результатами цього опитування в жовтні 2005 р. були проведені круглі столи.

28 червня 2005 р. було обговорено отримані коментарі з Дорадчою радою IASB.

29–30 червня 2005 р. відбулось засідання Робочої групи з питань МСП IASB. Обговорювались отримані коментарі. Були сформульовані рекомендації на адресу Ради.

26 вересня 2005 р. відбулось обговорення з органами стандартизації з понад 40 країн.

13–14 жовтня 2005 р. відбулось обговорення за круглим столом можливих шляхів спрощення процедур визнання та оцінки. Взяло участь 43 групи.

Лютий–березень 2006 р. проект для оприлюднення детально обговорювався Радою.

Січень 2006 р. співробітниками IASB подано проект для оприлюднення на розгляд Ради. Відбулось попереднє обговорення. Робоча група – обговорення проекту для оприлюднення впродовж 2 днів. Висновки надіслані на адресу Ради.

В лютому 2007 р. був підготовлений і опублікований для обговорення проект стандарту «МСФЗ для МСП». Метою цього документа було створення спрощеного, самодостатнього набору стандартів для компаній, які не публікують фінансову звітність для широкого кола користувачів.

Проект стандарту, опублікований в 2007 р., був переведений на п'ять мов. Для його обговорення відбулося більше півсотні круглих столів і семінарів, не враховуючи он-лайн консультацій. У червні 2007 р. був проведений тест на практичну застосовність проекту за участю 116 непублічних компаній 20 країн як економічно розвинених (США, Франція, Данія, Нідерланди, Італія та ін.), так і тих, що розвиваються (Індія, Малайзія, Танзанія та ін.). Після обробки отриманих результатів та коментарів планувалося затвердити стандарт правлінням Комітету з МСФЗ в IV кварталі 2008 р., але цього не сталося, оскільки тест виявив ряд серйозних недоліків проекту, які були прийняті до уваги і було продовжено період доопрацювання змісту самого стандарту.

9 липня 2009 р. довгоочікуваний стандарт був офіційно опублікований і набув чинності з моменту опублікування. Він не має порядкового номера й не вважається частиною повного комплексу МСФЗ. Офіційна назва – International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities (IFRS for SMEs). Стандарт діє як самостійний документ поряд з повною версією МСФЗ.

МСФЗ для малих та середніх підприємств були розроблені як відповідь на потужний міжнародний запит як з боку країн з розвинутою економікою, також країн, що розвиваються, щодо точного та загальноприйнятого набору стандартів бухгалтерської звітності для малих та середніх підприємств, простішого від МСФЗ у повному обсязі.

Отже, міжнародні стандарти фінансової звітності для малого та середнього підприємства є досить новими стандартами, оскільки в дію ввійшли в 2009 р. Вони надають малому та середньому бізнесу сукупність переваг, які вони не могли б отримати використовуючи національні стандарти. Насамперед, отримання іноземних інвестицій, можливості отримання кредитного рейтингу від спеціалізованого агентства, залучення закордонних клієнтів тощо. Підсумовуючи наведене вище, можна зазначити, що застосування складання фінансової звітності відповідно до МСФЗ для МСП представниками малого та середнього бізнесу, є досить ефективним для їх діяльності, виражаючись при цьому розвитком конкретного підприємства.